789
La *ploma* d'escriure
(*ALDC*, VI, 1455. La *ploma* d'escriure)

Antigament per a escriure usaven una "ploma d'oca i d'altres ocells que, tallada [trempada] convenientment, servia per a escriure", substituïda després per un "instrument anàleg fet d'una petita làmina metàl·lica terminada en punta fixada a l'extrem d'una tija de fusta, de metall, etc." (*DIEC*). *Autoridades* deia de *pluma*: "cañón con que se escribe: porque regularmente es una pluma de ave"; de fet, hem recollit respostes, de ressò arcaic, com *ploma de gallina* 55 i *pluma d'oca* 44, 62.

Ploma és, per tant, el mot genuí, amb les var. *proma* 85, de l'alg., i *plloma* 89, 90, 99, del rib., a més de les var. sintagmàtiques *ploma d'escriure* 15, 48 (o *per escriure* 45), *ploma estilogràfica* 58, 95, 111 (o *estelegràfica* 20), la que porta un depòsit al mànec, i l'esmentada *ploma de gallina* 55.

Pluma, d'influència cast., coneix les var. *plluma* 87, 93, 94, 100, 102, 115, 118, *piuma* 106 i les sintagmàtiques *pluma d'escriure* 17, 113, 154, 181, 186, 188 (o *per escriure* 25), *pluma estilogràfica* 57, 116, 170, 189 (o, simplement, *estilogràfica* 85), amb les adulteracions populars *pluma estelogràfica* 19, *pluma esterogràfica* 157, *pluma telegràfica* 183, la reduïda *esquilogràfica* 55, amb assimilació consonàntica, i l'esmentada *pluma d'oca* 44, 62; *estiló* 7 és pres del fr. *stylo*.

Portaploma 3 i *portapluma* 1, 4, 7, 9, 11 es refereixen a l'instrument primitiu amb extensió del mànec (*mànic* 90, *palillero* 162) a tot l'instrument.

La *plumilla* 41, 136, en realitat, era el 'plomí' o 'tremp'.

Comparant aquest mapa amb el 788 (Les *plomes*) es nota com *pluma* (d'escriure) coneix una extensió molt més ampla que la de *ploma* (d'ocell) perquè aquest mot és tradicional, mentre que aquell, propi de la classe més alta, era sensible des dels s. XVII i XVIII al llenguatge de la elit castellana.

Són mots normatius *ploma*, des del *DOrt*, 1917, *ploma estilogràfica* i *estilogràfica*, des del *DG*$_1$, 1932.